

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Evropeae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Anglia

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1671

Capvt VIII. Capitales accusationes Oldcorneo obiectæ. Responsa illius perfidè, & malitiosè detorta. Negatur fuisse tormentis subiectus. At is publicè contestatur se tortum quinquies, & quidem ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-10773

Capitales accusationes Oldcorneo obiecta. Responsa illius perfide, & malitiosè detorta. Negatur fuisse tormentis subiectus. At is publicè contestatur se tortum quinques, & quidem atrociter. Worcesterstrum remittitur iudicandus, & rebellium supplicio necandus. Sanctè moritur & cum eo grasfator quem ex Calvinista paucas ante horas Catholicum fecerat. Singularia quædam eius vitam, mortemque spectantia. Editum in eo miraculum à S. V. venefrida virgine & martyre.

C A P V T VIII.

TRIA sunt Eduardo Oldcorneo obiecta, ex quibus instructa est eius causa, & illa quam vocant euidencia iuratis tradenda vt pronuntiarent reum maiestatis. Primum quod Garnetum inuitasset ad latebras in palatio Henlipi Dominorum Abingtoni captandas, præbitoque illi ad fugam auxilio, eiusdem criminis quo erat Garnetus edicto Regio damnatus se illi socium fecisset. Alteram haud multum ab simile quod suis à P. Roberto Iones literis, latendi locum postulasset duobus coniuratis in Prouincia Herefordiensi, Tertium quod suis responsis coniurationem, inculpatæ factum conscientia approbasset, nec villo modo crimini vertendum. Triplicis huius criminationis nullus præter accusatorem testis, Hunfredum Littletonum eumque proditorem qui Christiana mentis semel proiecta spe, eiurata fidelitate Catholici, & gradus nobilis dedecorata dignitate præcipitabat in homicidium infame innocentissimi Sacerdotis, quo se vitam putabat morti debitæ erepturum. At enim Deus infantis famuli honori & eiusmodi perfidorum necessario documento bene consuluit. Situs miser inter confinia temporarij supplicij & æterni, falsus est accusationes se adulterasse, virumque nullius affinem criminis in mortem reorum impulisse.

Primum vero caput capitalium obiectorum sic ab se defendit Oldcorneus; se quidem Garnetum magnopere ad eiusdem hospitij latebras inuitasse, sed tunc Regio edicto minimè proditorem, quod toto post illam inuitationem

rationem se sequimense in publicum venisset. Iam si eius deinde nec proditi, neque indicati, imo è contrario cautè occultati & seruati culpa, sibi mors esset subeunda, & felicem vocare culpam illam, & mortem beatam, dignamque gloriatione. Secundi capituli accusationem id certi habere se à Littletono enixè rogatum vt ex coniuratorum numero duobus, asyllum aliquod, seu effugium curaret, se vero nihil propterea mouisse, quæ sita dumtaxat verborum comitate id officij defugisse, neque coniuratos ab Sacerdote Ionesio exceptos, nec posse ad illum quicquam à se proferri aut nunciorum, aut epistolarum; nam quo pacto, inquit, Littletono in os audenter exprobrans, tibi considerem homini palam inimico, & eorum fautori, quos tanquam Apostolico Archipresbytero, & Romano Pontifici rebelles impugnabam. Tertium crimen accusationis; Littletoni tunc peculiari fraude; post hæreticorum interpretamentis grauius cæteris, & horribilius visum est, quanquam ad purum Oldcorneus verbis sequentibus illud discussit, quæ ex ipsius constituto integra vt leguntur, leguntque aduersarij ipsimet, hic reddo. In turri ergo Londinensi die Martij duodecimo, anno seculi sexto dum examen subiret, mihi, inquit, obiecit Hunfredus Littletonus Catesbyum, vt vidit se cum sociis aliquot incensione ignarij pulueris improuisa periculosè vaporatum, alios de fuga cogitare; collegisse tunc animum, valdè ambigentem, ne in Deum peccasset, mouendo negotio, quod progressus haberet tam infaustos, & tristes. Respondi facta ex euentis nec bona cenferi nec improba; sed ipsis ex rebus, & sine, modisque quibus ad ipsa tenditur euenta. Protuli ex libro iudicum, duodecim tribubus à Deo indictum aduersus Beniaminitas bellum, qui tamen euaserant primo, & secundo prælio victores. Regem Gallia Ludouicum bello Turcis illato ad liberationem terræ sanctæ, partem suorum maximam amisisse, istumque pestilenti morbo viuere desisse. Dicit hoc idem posse, de propugnata sæpius in Turcas Rhodo, & Christianis à Turca frequenter debellatis, tamen si constaret illorum causam fuisse optimam, istorum pessimam; Catesbyum pariter ac suos non debere ab rerum euentis tanquam iudicibus, earum æquitatem, aut crimen discere, sed ex rerum natura, & sine, viisque quibus ad propositum tendebant, quarum ego penitus ignarus non auderem de iis ferre sententiam; quid esset in iis sentiendum, id me conscientia illorum, & Deo relinquere. Hoc ea respondi cautione, quod vereretur, ne mecum ageret insidiosius, & vellet quod dicerem in prauos vsus deflectere idque Catholicis, aut Puritanis nuntiare. Sic ille, sic de illo acta suam per se auctoritatem nacta, quæ ad verbum referunt, & ego hic eius tam discretè volui meminisse, vt intelligeretur acta illa quantum promereantur fidem etiam vbi verum dicunt: iis enim ita immutatis, & in fraudem suam compositis aduersariorum perfidia vititur, vt quod sine ambiguo negabant, tunc multo certiùs videantur asserere; sonetque tunc in iis ac spiret euidentiam criminis, quod prius per se se innocentiam sonabat meram.

Primum in iis narratur Oldcorneus in palatio Henlipi solus, cum solo

Littletono de hac controuersia contulisse; Cicestrensis contra ait coram populo tractatam; tantumque abfuisse vt abstineret Oldcorneus à ferenda de facto ipso sententia, laudasse quin imo disertè tanquam iustum, & ad conscientiaè regulas exactum. Oldcorneus, inquit, alterum caput præcipuum conspirationis, laudauit pro concione factum iam infectum, & cum expeditione Israël in Gibeam; Ludouici in terram sanctam, non sine reëta ratione exaquauit; quod idem antea manifestius etiam clarigarat, Iesuita, inquiens, Oldcorneus de-
Et a demum conuiratione, quasi Bonum factum defendit, nec quia successu caruit, ideo non laudandum &c. puro consentire in scelus, qui defendit, & laudat. Sycophantatus similiter mille modis Abbotius in prudentissimum, innocentissimum, & contestatione turissima munitum Oldcornei responsum; vt tandem aduertit puro eius, & candido textu commentationes suas euerri funditus, impudentissima illas malitia conclusit; negans Oldcorneum ex animi sententia locutum, aliud in ore aliud in mente habuisse, ex iis quæ lingua protulerat frustra innocentem; ex iis quæ animo tenuerat, cenferi debere manifestè reum; cumque Littletoni interrogantis conditio mensura esset iusta sapientissimi, & necessarij responsi, ne attendere quidem lepidissimus Doëtor voluit Littletonum, aut aliquam eius habitam putare, à respondente rationem, non potuisset alioqui scribere, *Quia rem non dixit impiam, certè eo ipso existimari voluit, videri piam.* Iam multos dies producta est Oldcornei cognitio, & examen, in quibus iterum Ministri eorumque fautores peierant, socios conuirationis, ne tormentorum quidem adpectu & organis territos, nedum illa etiam leuiter expertos; quæ sponte illis ab ore fluerent, quasi sincerum & virgineum mel, à tabellionibus placidè collecta, & in causam digesta; elementissimo peëtoe Iacobi Regis, capitalibus etiam inimicis misericordiam præstante. Quos etsi Londinum vniuersa quo die ad mortem raptabantur, viderit tam crudè in cruciatibus distractos, vt membris capti moueri non possent nisi subsidio alieno, plus tamen fidei mendax illa adulatorum clementia dari calamis suis iubet, quam vrbis integræ oculis; at si spontaneis conuirationum confessionibus steterè cognitores, & abstinuère à torquendis reis, absque dubio in Oldcorneum decuerit esse mitiores, quem nullus accusator conuirationis aut socium aut conscium dixerat, sed leuissima coniectura, suspectum fecerat eius approbata. Pleno tamen is theatro, solenni & decretorio damnationis suæ die, affirmavit se quinquies tortum; & quidem semel in horas quinque continuatos illi cruciatus tam immani dolore, vt animo, & mente linqueretur, possetque iure quæ dixerat indicta reputare, quod essent tormentis expressa, æquitatem omnem modumque prætergressis legitimarum quæstionum. Quam eius contestationem nullus confidentium Iudicum, aut falsam arguit, aut exaggeratam; confirmavit autem re ipsa eiusdem constitutum, quod suo chirographo non potuerat signare, manibus vt ait tormenti acerbitate dissolutis: eam ob rem Vvadeus adstrictum inter emortuos digitos calamum, corripuerat ipse cum eius manu, & pro illius chirographo temerarias aliquot duxerat lineas. His de se ad Iudices, & frequentem
 populam

populum expositis, nemo omnium verbum opposuit. Illam tamen clementiæ regiæ infinitatem tam immensam, venales quos attingi scriptores immortalitati consecrarunt, ac esto Rex illam non fictè sed verè iuberet obferuari, videndum supererit, fueritne laudabilius id imperium tulisse, quàm vituperosum eius executionem omisisse. Nulla tamen euitum cruciatuum vi, aut indicium aliquod aut color, quo possèt iniqua sententia defendi ab aperta legum aduersus Iudices accusatione, & eorum pudor vtcumque obduci, Iurisperitis qui Londini erant eximiis, & grandi numero tacitè illam damnantibus. Summum tamen illud & diuinum tribunal in Oldcornei mortem obstinatum, Vvorcestrum illum misit quasi iudicandum, re autem vera iudicatæ causæ excepturum cum morte sententiam.

Iraque Martij vicesimo primo, egressus Turri armatorum stipatur præsidio valido, ducitur cum eo Rodolphus eius seruus, Abingtoni dominus Thomas, in cuius palatio fuerat deprehensus, & fratrum infelicius minimus, Vvinterus societatis coniuratorum reus. Holbornum venerant vrbis regionem eo nomine dictam, cum occurrit Abingtono vxor, ac licet perditam lachrymis, & acerbissimo dolore, corroborauit virum magnis spebus; tot se precibus apud fratrem; tot fratrem votis cum Rege institutum, vt ei vita daretur incolumis. Erat hæc soror Baroni Monteagli, recentem ab Rege gratiam summamque promerito, ex manifestata Treshami epistola, quæ primum fecisse videbatur coniurationis indicium. Egit autem Baro apud Regem tam strenuè, ambituque tam pio, vt patibulum cognato perpetuo carcere mutaret, eius tamen bonis, quæ multum priuatam excedebant fortunam, in fiscum reductis. Nec pluris fuère apud Regem merita Ricardi Abingtoni fratris, ob tentatam Reginæ Mariæ liberationem denique interfecti post crudelem quatuor annorum carcerem. Vix quidem Iacobus Scotiæ suæ adiunxerat Angliam cum velle cœpit beneficiorum oblitus videri, quibus eius mater affecta fuerat, non quod eam non multum amaret, matrem videlicet; sed quod nollet eam videri amare, nempe Catholicam, vt pessima sua in religionem vetam mente in publicum edita, regni sibi externi fulciret initia, & intelligerent omnes odisse illum ex animo Catholicum nomen, quod ipsa quoque in matre odisset. Ob hoc ipse non modo remunerare illorum gratiam negligebat, qui matri singulariter studuissent; sed Elizabetham eius carnificem in cœlum attollebat, quod videret eam à Protestantibus inter Deos reponi. Audiens Abingtonus vxoris consolationem, seruandæque sibi vitæ fiduciam; doluit potius eius vicem, negauitque se consolatione admodum egere, vt cui mors dolori non esset, quam etsi hominum existimatio pœnam sceleris iudicaret, ipse præmij loco acciperet, & honorariæ mercedis præbiti Oldcorneo, & Garneto hospitij. Si tamen factu arbitraretur conuenientius, Ricardi fratris, & si quibus ipsemet valeret merita, in mentem Regi reuocaret; secuturum inde quod foret diuinæ in cœlo voluntatis; cui cum illam efflictim commendasset, Vvorcestrum cum aliis discessit.

Elapsa erat pars maioris ieiunij media, & soluendi iustitij instabat tem-

pus, quo solennibus anni periodis quatuor, quos vocant Terminos, more maiorum tribunalia panduntur, & delegantur ab aula in regnum vniuersum qui pendentes peragant, at absoluant causas.

Paucis ergo quam Vvorcestrum venissent diebus, pro tribunali statuuntur, vbi causæ illorum Londini discussæ, ac tantum non confectæ, acta de nouo retractantur, auditisque reorum defensionibus vacuis, adiudicantur neci. Erat in iis præter illos omnes qui Londino deducti fuerant, Littletonus cuius prodicione tres alij moriebantur planè innocentes. Hic tandem expectatione falsus infelici, quam de sua illa perfidia miser conceperat; bene factum, inquit, quod morior ob socios coniurationis apud me occultatos; sed multo iustius, quod Sacerdotes duos Oldcorneum, & Garnetum religionis suæ hostibus prodidi, petiitque ab Oldcorneo coram perfidiæ veniam, & testimonij contra illum falsi, quo re ipsa insons damnabatur vt reus. Abingronus vero nostrorum hospes, vir fortis, & pius, quosdam armaturæ notæque leuioris Episcopos, de religione, de Papa, de Resuitis temerè garrientes, eo suis responsonibus suffudit rubore, vt valde optarent tacuisse. Rodolpho Ashleyo Oldcornei famulo, obiectæ sunt literæ quas ad coniuratos tulisse dicebatur. Negauit ipse Deo teste, & oppignerata iuramento animi salute; nec eæ literæ, quæ delicti conficiebant corpus, nec vllus earum proferri accusator aut index poruit. De stylo nihilominus illorum temporum, pro conuictio ad euidentiã, non dubitauit se esse iudicandum, gnarusque omne mortis suæ crimen Oldcornei seruitute, & societate contineri, mortem ait libens excipio eiusque sententiam, hac vna & vera & pia, & sola de causa: falso mihi cætera imponuntur. Oldcorneo cum recoqueretur tanquam argumentum approbatæ ab eo coniurationis, quod explicuerat Littletono ex bonis malisve successibus non constare laudem, aut damnationem, consiliorum & operum; idem & rationibus validis, & sacrae paginæ auctoritatibus ita stabilivit & elucidauit, vt pro se conficeret, non verba sibi quàm proba, tam vera; sed interiorum animi sensum, nullis extantem coniecturis, & temeraria solum confictum diuinatione, mortis causam & materiam fieri. Et percunctatus est quo iure vel nouo vel antiquo ad damnationem sui postremo, & infami supplicio rei decernendam, testis vnus illis sufficeret, cum nefas hæctenus fuisset, etiam leui poena quemquam afficere, nisi ex testimonio multorum? Ille vero vnus cuius testificatione damnabatur, dictum factumve proferret nullum, quod culpæ speciem faceret aut suspicionem, sed malè diuinatos, & soli Deo notos animi sui motus? Hinc autem profecto colligi Iudices aliam præferre damnationis suæ causam, occultè aliam premere; de qua illum sumus iterum audituri affantem confertos, sui supplicij spectatores; adiecit & illas quas superius attigi, ex immanitate cruciatuum iniustorum, responsones vitiosas & irritas. Demum Iudex dolosè planeque extra causam, vt verba ex eo exeeret aliqua, vnde posset reus publicè confitens, non dico videri, sed fingi; quæsiuit ex eo, ecquid Papistæ Sacerdotes in nouis aut veteribus scripturis aliquid legerent, quo Pontifici Romano,

Romano,

Romano, vlla in Principes à Deo potestas attribueretur. Cui lib. nihil-
que cunctatus, illud primum Christi ad Petrum citauit *Pasce oues m.*
explicuit, quæ: quantæ auctoritas hoc præcepto fuisset Christi Vicariis,
Petri successoribus demandata in vtilitatem commissarum illis ouium, &
vniuersorum qui ad eum gregem attinerent. Addebatque in rem alia, qui-
bus opus Iudici nihil fuit. Causam de more paucis in arctum coactam, iu-
ratis tradit duodecim, qui super ea seorsim collocuti, patrem denuntiarunt
reum statimque prolata in eum mortis sententia tanquam proditorem, re-
duci iussus est in suum carcerem, vbi duo illi longè ab se diuersa contige-
re: vnum à vili, & flagitioso proditore qui subodoratus Ioannem Floydum,
nocte densis tenebris commissa adfuturum Oldcorneo in carcere, ad sola-
tium & robur quod potest Sacerdos in eo articulo ab Sacerdote expectare,
Floydum scelestus ita custodibus depinxit, vt primo accessu caperetur, suo
quidem haud paulo grauiori quam P. Floyd dolore. Consolatus est illum
alter casus, perditissimi, & profligatissimi omnium scelerum iuuenis ad
veram fidem frugemque conuersio; sed enim miser nec reddendas expa-
uens, nec dolens, sed neque recogitans antea vitæ rationes, pœnalque
iis debitas, æterno Dei iudicio, patibulo, & morte proxima, inferoque
prope in fauces laqueo haud magis moueri quam fabulis, quin stultè ac
scurriliter saltitare, duosque Catholicos cum Oldcorneo mortem de geni-
bus prece fletuque comparantes, stolidè deridere. Hunc illi naturæ, &
conscientiæ stuporem belluinum altè infuderat Calvinus, cuius doctrina
imbutus fuerat; nullam ipsi gerendam sui curam, nullam animæ suæ; nul-
lo admissorum dolore criminum, pungendam, aut fuscandam mentem, nec
posse id fieri absque iniuria Saluatoris, misericordiæ, ac redemptionis in-
finitæ qua sic apud Deum nostra cumulatè exsoluerat nomina, vt velle de
nostro huic aliquid addere, crimen esset infidelitatis, aut arrogantia. Hac
se Christi contentum satisfactione quam pro nobis oblatam credebat, si
quæ præterea illi adderentur pro sacrilegio habere. Hæc Ioanni Vvintero
coniurationis damnato insulsè garriens philosophabatur iuuenis è Caluini
schola, quæ vbi rescivit Oldcorneus, quas pro se ad Deum fundebat preces
pro illo ardentius incendit, tum errores quibus delirabat tam efficaciter
illum dedocuit vt in alium penitus ab eo qui fuerat mutaret, fleuit ex ani-
mo, doluit, promeritus est Ecclesiæ Catholicæ gratiam, reconciliatione
feria; & diuinam confessione sacra, multis lachrymis peccata detestatus,
nec multo post conuersionis huius suæ, documenta præbuit haudquaquam
vulgaria.

Aprilis septimo ad locum efferuntur postremis infamem supplicii. Old-
corneus in crate distentus vectoria. Post quinque alij ob diuersa rei; Ioan-
nes Vvinter, & iam toties dictus Littletonus, vterque nobilis; Rodolphus
Ashleyus Oldcornei famulus, & latro recens Ecclesiæ, adiunctus. De sexto
quis esset nihil reperio. Via ibatur longa, & prope paludosa, hanc alta
orbita sulcabat equus, cuius caudæ Oldcorneus alligatus, resultu cœni per-
petuo, & permolesto sædabatur, Protestante inter hæc ministrillo, traham

perpetuo affectante, mirisque sibi propterea, & plebi adridente, & gestiente lætitiis, eamque cum fœce puerorum conuitantium ad Patris ignominiam, nutu, sannis, præsentia prouocante, quod planè inhumanum, & ægrè in carnifice ferendum, in verbi Dei ministello sui etiam vehementer damnarunt. Perstringebat contra illorum oculos Oldcorneus aspectu multum absimili, defixis semper in cœlum oculis, iunctis manibus ante pectus, quam fouebat animo pietatem spirans; cui accessit ab eo quem paulo ante Deo pepererat egregium specimen; sequebatur cum aliis pedes reorum uehricula, verum à latere, & ad parietes domorum quamproximè, vt lutum vitarent: at ecce ab sociis repentè diuulsus, in lutum defilit & ponè Oldcornei incedit cratem, increpitusque quid Caballus & ipse Caballum tam bellè sequeretur, & siccum vitaret; finite me inquit, quam possum proximè Patrem sequi qui mihi vitam dedit. Ergo, inferunt, latro sceleratè! Pappista factus es? Latronem me, refert iuuenis, fuisse non nego, & valde sceleratum, sed dum vester fui; nunc Dei, & Patris Oldeornei gratia, dolet talem fuisse, nec sum idem qui prius, & iuuat admissorum quantulamcumque hanc pœnam exigere. Tulit quidem illa iuuenis pietas execrationem ab impiis, sed non ingloriam à Deo faustitatem.

Qui primi ad furcas deuenerant Littletonus & Vvinter cum primi essent afficiendi morte; Vvinter piè sanctèque professus est, vno se patriæ religionis liberandæ ardore deceptum, coniurationi manus admouisse, sibi saltem hanc mentem quam probam rebatur, maiori esse consolationi; quam mortem dolori. Littletonus suam Eduardi, Oldcornei & Thomæ Abingtoni, prodicionem nefariam coram omni populo iterum damnauit, eiusque veniam infimis precibus flagitauit; quod teste Vvorcestro vniuersa factum quia erat honorificum Oldcorneo, traducit amens Abbotius pro mendacio enormi, quo imponatur stolidis Littletonum ab Oldcorneo veniam rogasse, cum alter eorum superstes solum esset, alterum carnifex iam de medio tulisset. Vnde huius scriptorem facti falsarij nomine deturpatum, sexcentis incessit conuitiis; tantum valet ad excæcandum animū, voluntas maligna in furorem abrepta, vt primus & Regius in Academia Oxoniensi Doctor non viderit posse duos ad mortem damnatos alterum præsentè altero supplicio affici. Possè quemlibet ab vsque antipodis, satisfacere officiis æquitatis, & veniam quærere ab offenso. Coniuratos duos sequebatur ad mortem Oldcorneus quem videns Rodolphus (iam forte non seruus, sed aliquanto pridem inter nostros accensus) scalas conscendentem, custodum è manibus exiliens ad pedum eius complexum, & oscula erupuit, magna voce exclamans, beatum me millies, ex quo te animæ meæ parens! sectari aggressus sum, tam felici tecum viam, & vitam exitu clausurus: & vero illam clausit paulo post Oldcorneum, repetens singula quæ piè ab illo fieri obseruabat, alacritate animi diuina gratia, & innocentia suæ testimonio confissi, tanta; vt sui memoriam honoratiorè & diuturniorè laicorum nemo reliquerit.

Oldcorneus Deum pro se, pro Rege, ac Regno ardentè precatus, condonaroque

natoque inimicis, & aduersariis odio; testem appellans Deum, duas esse, nec plures iuravit causas, ob quas proditorū afficiebatur supplicio; alteram obita in eo regno ministeria Sacerdotis; alteram Garnetum, multo prius eodem secum hospitio collectum, quàm id esset Edictione Regia veritum; post vero Ministris Regiis minimè indicatum. Hic interpellatus à fori Ministro quamobrem tertiam raceret, imo primam de societate coniurationis, quia, inquit, nec verbo nec facto, nec assensu, sed neque notitia, eius vlla ex parte reum me possum agnoscere; aut iure accusatum; hinc illum Catholici, eiusque Rodolphum, vna in Religionem Catholicam malevolentia necatos certò iudicarunt: Protestantes Tribunalis sui, iustis iniquis sententiis minimè addicti, nec fuisse socios conspirationis, sed neque confcios pro indubitato habuerunt. Hac innocentia, quam nefas erat omittere, defensione persunctus Oldcorneus, Deo, Deipara, Angelo praesidi, S. Hieronymo & S. Vvenesfrida, discessum animae commisit, seque ad extremum carnificis arbitrio tradidit, à quo eius in morte nihil dedecoris, nihil sauitiae est ommissum, quod esset in proditorum suppliciis vsitatum. Annus eius mortis, vitae quintus & quadragesimus; dies septimus Aprilis, tunc ante sanctiorem hebdomadam sextus, nunc ultra Pascha situs. Locus quo nullus ipsi optatior Vvorcestrum, quam cum & tractus Prouinciarum vicinarum excoluisset suis sudoribus per annos sedecim, restabat vt tantam sementem suo sanguine rigaret, quem annorum pariter numerum, & singularium meritorum, singulari prodigio ornauit Deus. Eius enim ruri defossa vt solet post exustionem vitalia, ignem viuum & flammam dies sedecim vomuere, nulla imbrium imminutas, nedum extinctas crebritate. Concurrat spectaculo Vvorcestrum omnis, nec putauit nisi diuinitus monstratum. Testes eius habemus minimè dubios qui tunc illic agebant Sacerdotes; Magistratus iussa humo copiosa desuper congeri, flammam obruit quidem, sed non ante diem sextum & decimum, idque ipsum conatu, lucet enim igne meliori splendidae charitatis qua semper arsit dum viueret; & peculiarium meritorum, quorum hic summam subiicimus.

Eduardum Oldcorneum Eboracensis Prouincia genuit; parentes virtute magis Catholica, quam honore temporario splendidi, à quibus post primam in moribus, & leuioribus literis educationem Remos missus, biennio post Romam venit, desiderio Societatis obtinenda, annum agens aetatis viceesimum primum; seculi octogesimum alterum. Illic dum annos sex & menses quatuor inter Seminarij alumnos, in Philosophum, & Theologum formatur, haud paulò acrius incumbit formando in omnem virtutem animo referendisquae sedula imitatione, quaecumque norat ab nostris tironibus fieri. Totus in corpore, & animo domandis; in piis de Deo sermonibus, & curis; in ambitu vilium occupationum quae assidue sibi ab suis Praepositis, non ingrata importunitate deposcebat. Verum de illo in Societatem à Praeposito Aquauina post susceptum Sacerdotium adlecto, cum P. Ioanne Gerardo; de tyrocinio bienni quod in Angliam missi in ea exegerunt pietatis palaestra duriori, & iis quibus defuncti sunt in eius ingressu

periculis, scripsimus ad annum 1588. malim cœtera ex viris insignibus quam ex me referre Gerardo scilicet, & Thoma Listero, qui Oldcorneo fuere laborum socij vel testes oculati. Oldcorneum secum tenuit aliquandiu, qui nostris præerat Garnetus dum illi domum habitandam, & campum colendum inuenisset, quem dum expectat accersitur à Catholico Londinensi ad pium aliquod animi leuamen, in conclaue deductus, adpectu fortuito incidit in fenestram cuius cancelli ex Lymphidissima cristallo eleganter magis, quam castè depicti, Martis, & Veneris figura oculos incessabant. Accedit ille nihil moratus, pugnoque crystallum audenter impacto comminuit, præstare, aiens, apertione, illa cœlum, quam vitri perspicuitate inferos tueri, quo infames illæ instigabant picturæ. Nec religiosam fidentiam malè accepit Catholicus, etsi domum illam à Protestante conduxisset. Erat quidem Vvorcestro vicinum Abingtonorum palatium Henlipi vocabulo, Catholicis ministeriis mirè accommodum, & Sacerdotum complurium securo receptui. Sed eius dominus dum Fidei nomine carcere tenetur, eius soror Dorothea diurnis nocturnisque custodiis tam arctè palatium cingebat, vt ne accessum quidem propiorem vlli Catholico, nedum Sacerdoti permitteret. Creuerat femina in Elizabethæ aula, vsque à puero, & hæreseos venænum medullis intimis ita imbiberat, vt præstantium medicorum luderet operam qui ad eam sanandam nihil non admouerant. Audiuit Gerardus crebro memorantem ob hoc potissimum se illud palatium aulæ prætulisse vt ab se longiùs arceret Papistas, maximè Sacerdotes qui suis fratribus, vniuersæque familiæ professione Catholici nominis exitium vltimum intulissent. Quanquam autem offensa grauitè ab hæretico prædicante cœpisset in eius contemptum, Sacerdotibus aurem præbere Catholicis; sed hoc contradicendi magis voluptate, quam veritatis vllius studio, quantumuis solidæ, ac probatæ, nullam enim sibi orbe toto arbitratur æquandam Theologam. Ad hanc bonus genius Garneto inspirauit, vt Oldcorneum etiam mitteret, experturum ecquid è saxo illo durissimo posset olei educi, cuius præter alia ingenium habile, controuersis in rebus aduersus hæreticos enucleandis perspexerat. Sed hic nihilo quam qui præcesserant melius, in eam pugnavit. Rationum momenta, testimonia diuina, & Patrum veterum quibus petebatur ingenij lubrico quo multum pollebat, exire si poterat; sin autem pro responsis, pertinaciam audacem, & arrogantiam femineam prementi obiicere. Cernens ergo indomitum veritatis impugnandæ spiritum, peruersitate magis animi quam errore feminam alligantem, ex iis vnum esse, qui nisi oratione, & ieiunio non pelluntur; missa ex inde rationum altercatione, dies quatuor & noctes coram Deo pro illa orans, integrèque ieiunus perstitit, & salua facta est mulier ex illa hora, subdit appositè Gerardus planèque altera quam prius humilis, modesta, docilis, visaque sibi vt aiebat, habere domi Angelum cœlo missum cui se tum demum discipulam tradidit, explanatisque sibi per biduum omnibus de quibus dubitarat, eius se genibus aduoluit quæcumque deinceps animi sui bono imperasset factura. Secuta est illam familia omnis; eratque visu periu-

cundum;

cundum, quàm auidè illius pascere, & bearentur alloquiis; vitæ actæ totius maculas confessione sacra diligenter expiarunt, & Abingtoni domus sanctitate conspicua euasit, Oldcorneus autem Prouinciæ illius Apostolus. Sic ille ex duobus alter quos pro gestis Oldcornei citaueram; post quæ refert Gerardus, annos illic sedecim solidos, tanta vi spiritus, & felicitate incubuisse in amplificationem, vtilitates, & stabilimenta rei Catholicæ, vt de illo, scitè, quoad Vvorcestri Prouincias, dici creditum sit quod de Apostolo Ioanne in Asia dixit Hieronymus. *Omnes illas fundauit, rexitque Ecclesias* certè illum omnes colebant vt Patrem; charitate sua & sapientia omnibus aderat, nusquam laborum parcus, nusquam ope sua, & opera, vel anima vel corpore egentes destituens. Porro palatium Henlipi tanto cœpit sacrorum, concionum, consulentium vsu frequentari, vt facilè maius inter Catholicos nostrorum Collegium putasses. Quibus ille vt satisfaceret, nec tamen longinquiore deesset, Thomam Litterum adsciuit in auxiliarem, & socium, pietatis egregiæ & doctrinæ virum, ex quo triplex discrimen cognouimus, vnde Oldcorneum Deus extremo exitio mirabili exitu subduxit. Primum fuit supremo propinquum exitio. Iter agens de nocte, comprehensus est pro famoso Oldcorneus grassatore qui tunc magno strepitu quærebatur, itineris comites, assimilati in famulos simul capti; ducuntur ad proximum Iudicem, qui cum incipit de Patre cognoscere, quis? Cur iis in locis? Quamobrem de nocte? Quo fine tanto seruorum comitatu? Impronius senex, quis? Vel vnde? Nescitur, certè rogatus à nemine repente adstitit, & in gratiam patris velut nobilis viri, minimèque omnium suspecti tam appositè perorauit, vt ommissa iudex de cœtero cognitione omni, ex templo illum à se dimitteret. Secum tamen ferebat supellectilem altaris sacram; & breuiarium singuli comites, quibus signis nihil addi opus erat vt agnoscerentur Sacerdotes, & cōdemnarentur. Alias Bromleyus cum apparitura omni fori Vvorcestrensis Henlipum circumdabat, qui primi scalis murum inscenderant, Oldcorneum in horto inspectum salutant, nihil præterea; domum ponè illos sequitur Oldcorneus, flexuque leuissimo se condit in latebras, quæ sitis nec vsquam inuentus suspicionem mouet perferuatoribus, ne esset ille ipse quem salutauerant, sed negligentius de vultu obseruarant, cumque is inter domesticos non conspiceretur, existimauere fuga lapsum. Fugisse probauit caballus quem paulò ante in stabulo viderant, tunc videbant abesse, ignari ergo quo illum deberent insectari, bonis auibus discedunt. Equus pascens in prato inuentus est, insciis omnibus, quis illum aut præsepio soluisset, aut pastum duxisset, cum esset difficile vtrumuis ab eo fieri poruisse. Tertium Oldcorneus periclitatus est, cum diestres & noctes totidem Henlipum obstinatissima corona cinctum, pertinaci ad eum capiendum lacerabatur indagine, plusque locis viginti patebant effracti parietes, in iis dum satagunt hominem reperire cruralem ligulam iacentem conspicati Oldcornei hanc esse rati sunt, cum nulli familiarium ea conueniret, proindeque illum haud procul abesse, & latebat verè pone parietem, quem validè pulsant, si forte bombo aliquo responderet,

ipse signum crucis ex aduerso obiiciebat pulsantibus, Deum rogans vt periclitanti præsto esset; nec vero distulit adesse, videns enim Bromleyus, non alio murum recussu sonare quam si adamas esset, putauit præ soliditate frustra quati, reque infecta cum suis abscessit. Hæc de varia præter opinionem, & mira Oldcornei à supremis periculis liberatione. Superest alia longè præstantior ab S. Virgine, & martyre Vvenefrida, diuino patrata miraculo, de qua Gerardum audiamus. Oldcorneus, inquit, ad labores tot Ecclesiarum sollicitudine sibi vni relicta exercitos, tam implacabili erga se feruebat dicam an furebat corporis odio, vt famem, vigiliis, flagella, cilicia & istiusmodi extra omnem modum, studiorum adiungens assiduitati, corpus non solum domuerit, sed penitus fregerit. Rupta pectoris vena sanguinem ea copia vomuit, vt cum eo prope animam efflaret, redibatque quotannis periculum exhaustionem spirituum tanta, vix vt suis insisteret pedibus: ad hæc illi subnatum in palato vlcer, in triste desit, & sanationis expertus carcinoma, vnde corrupta identidem, cum schidiis ossium, frustra carniū ducebantur, timebatque magnoperè pater, ne ingrauescente carcinode concionum vsu quibus præcipuè valebat, omnino destitueretur. Prius tamen se Chirurgis renuit curandum committere quàm ad sanctæ fontem Vvenefridæ peregrinaretur, quæ in Valliæ tractibus ad Septentrionem continuato claret miraculo. Recenset Gerardus sanctæ martyrii & venam aquæ vberimam, è subiecti colliculi radice, eruptione fusam repentina vbi recisum sanctæ caput, & ex alto proiectum in ea constitisset. Pellucet in fonte glareæ calculosa guttis interpancta sanguineis, muscus adnascens, & similes herbulæ fragrantissimi odoris, quædam alia fat noua, sed in rem nostram haud satis opportuna. Confecta Oldcorneus itineris parte in domum diuertit pauperem, sed sanctam cuius familia vniuersa Sacerdos vnus & duæ Virgines quæ illum ad animi sui alebant subsidium, & venerabantur tanquam patrem. Postridiè dum ad aram facit, saxum illic inter sacras aduertit reliquias satis grande, ex fonte ductum martyris Vvenefridæ granis interstinctum coloris sanguinei, hoc sacro statim ex altari sublatum, reuerenti osculo primum libat, dein paulum secedens flexis genibus lambit; insanabili applicat vlceri, sanationem à S. Martyre magna fiducia precatur. Quid multa? Mediam intra horæ partem, mortuo carcinode, bellè valens surgit; cœptum tamen iter, agendis beneficii gratiis persecutus, fontem vt vulgo illic moris, ingreditur, atque inde sanus & vegetus, & ab illa omni qua languebat defectio virium robustus Henlipum reuertitur. Hæc sibi Gerardus confirmat fuisse ab eodem narrata, & ab Sacerdote Northij nomine cuius erat saxum, casu ad S. Audomari repperito. Quam porro strenuè tam liberali prodigio receptam, deinceps occupauerit sanitatem significat alius ex nostris, scribens ægrè vllum exisse triduum quin euocatus excurreret in Prouincias longè Vvorcestro distitas. Quam urbem Abbotij gloriatione impia infamatam, dum se illam iactat constabilisse in hæresi falsò imputata Oldcorneo proditio, & proditorum inflicta mors adedò non offendit, vt contra quam Consiliarij, Rexque ipse futurum

futurum voluerant, magna exinde reuerentia hunc profecuti sint, etiam Protestantes, & Societatem nostram, fidemque Catholicam amore infueto. Qui se iam tùm protulit non obscure, cum super patibulo Oldcorneus rogauit Catholicos, vt Psalmum *De profundis* Deo recitarent in animæ suæ leuamentum, tam multi enim, & voce tam distincta, & aperto capite illum recitarunt, vt indignatus Rex quereretur infelici lucro occisum ab se Iesuitam.

Cur ab Secretis Regis Scriba falsa vulgauerit. Henricum Garnetum Examina subisse ad tria & viginti Consilio pessimo Cookeus recenset Parlamento, sed nihil probans nihil item à viris prudentibus euincit. F. Nicolaus Owenius capitur, & ad mortem torquetur. Ad crudelitatis suæ defensionem Vvadeus vulgat ipsummet sibi manus intulisse. Arcanum Garneti cum Oldcorneo colloquium, unde habentur illa ex quibus damnatus est Garnetus.

CAPVT IX.

INTER hæc Londini, iuri dicundo Præfæcti Magistratus, Henricum Garnetum magna pompa pro tribunali suo statuerant, excussa diutiùs, & absoluta eius causa, cuius si euoluatur perplexabiles labyrinthi, volumen grande conflauerint, & tædij plenum, nulliusque ad historiam frugis. Eius cardo erat, num arcanum coniurationis, sacro sibi confessionis secreto creditum debuisset, cuiquam mortalium aperire? Id si constanti pressisset silentio an reus fieret maiestatis, & supplicij proditorum? Verum enimvero cum hostes cernerent causam illam & morte, nihil posse, Sacerdoti Catholico honorificentius venire, intricauere illam falsa confusaque ambage innumerabilium vmbrarum quam Euidentiæ titulo impudentissimè prætexunt, ac vbi aliud non possunt, varietatis farragine iudicium opprimunt. Veruntamen haud ita prouidè, quin posteriorum aduersus Garnetum hæreticorum libri, pugnancia incautè scripserint, suisque ipsorum, vt sic loquar, euidentiis conuicti, euiden-

T t t